

Legenda:

1 podręcznik**1** zeszyt ćwiczeń**1** załącznik

- Ćwiczenia wprowadzające dwuznaki sz, cz – wskazanie przedmiotów, których nazwy zaczynają się na dane litery.
- Nauczyciel pyta uczniów, jaki dwuznak już znają. Wykonuje ćwiczenie, w którym jest dyrygentem, a uczniowie stanowią chór. Kiedy dłonią wykonuje gest, jakby pisał w powietrzu ciągłą linię, cały chór wypowiada ciągiem szszszsz, kiedy pstryknie palcami, uczniowie wypowiadają krótkie cz. Następnie nauczyciel wyjaśnia różnicę pomiędzy artykulacją sz a cz.
- Nauczyciel zapisuje na tablicy dwa rzędy sylab: cza, cze, czy, czo, czu, czy oraz sza, sze, szy, szo, szu, szy. Uczniowie wypowiadają na zmianę te szeregi.

1 Nauczyciel rozdaje uczniom **załącznik nr 1**. Uczniowie słuchają wiersza o dwuznaku sz i wypełniają jego kształt teksturą sznurka, następnie słuchają tekstu o dwuznaku cz i wypełniają jego kształt rysunkami kostek czekolady. Na koniec uczniowie prezentują swoje prace.

Tekst:

Posłuchajcie wierszyka o SZ
Dwie litery – więc dwa znaki –
wpadły raz na pomysł taki:
rozmawiając z panem szpakiem –
rzekły: *chcemy być dwuznakiem.*
Tak będziemy najciekawszszszszsze!
Zwiążcie sznurkiem nas na zawszszszszszsze!

A teraz posłuchajcie wierszyka o CZ:
Już c łapie z za rękę,
i śpiewają wnet piosenkę:
Czarujące jest to cza cza.
Dwuznak cz wszak czar oznacza.
Jedząc wspólnie czekoladę,
szepczą: *we dwie damy radę!*

- Uczniowie powtarzają za nauczycielem słowa, dzieląc je na sylaby. Kiedy w danej sylabie wystąpi głoska sz albo cz, podnoszą jedną z prac. Uwaga! W niektórych słowach występują obydwie głoski. Przykładowe słowa: kosz, pliszka, koszyczek, muszka, czajnik, zeszyt, kaczką, szalik, liczydło, szczęśliwy, czoło, poręcz, szynka, Szymek, Czesław, szczupak, szlafrok, szyszka, znicze, szczypiorek, koniczyna, Czarek, boczek, szpinak, kleszcz, szop, szary, szczur, człowiek, szympans, czekasz, czytasz, uczysz, szybciej, wybacz, Natasza.

1 **Podręcznik, ćwiczenie 1:**
Przeczytaj sylaby. Powtórz za nauczycielem na głos sylaby i słowa.

2 Nauczyciel rozdaje uczniom **załącznik nr 2**, który jest kontynuacją **ćwiczenia 1 z podręcznika**. Uczniowie powtarzają za nauczycielem sylaby, a potem słowa i zdania. Następnie łączą zdanie z odpowiednim rysunkiem.

1

Ćwiczenia, ćwiczenie 1:

Uczniowie zaznaczają ilustracje przedstawiające rzeczy, w których nazwach znajduje się sz (obrazki z pierwszego rzędu) oraz cz (obrazki z drugiego rzędu).

2

Ćwiczenia, ćwiczenie 2:

Połącz szarą linią obrazki przedstawiające rzeczy, w których nazwach słyszysz sz, a pomarańczową linią obrazki przedstawiające rzeczy, w których nazwach słyszysz cz.

3

Ćwiczenia, ćwiczenie 3:

Narysuj tyle kółek, ile głosek słyszysz w nazwach rzeczy przedstawionych na obrazku. Miejsce występowania sz pokoloruj na szaro, a miejsce występowania cz na pomarańczowo.

- Nauczyciel zapisuje na tablicy litery, słowa i zdania: Sz, sz, Szymek, szabla. Szymek masz szablę i szare szelki. Cz, cz, Czarek, czapka. Czarek ma czerwoną czapkę i rękawiczki. Uczniowie przepisują je do zeszytu.

2

Podręcznik, ćwiczenie 2:

Połącz sylaby rozrzucone w labiryncie, a odczytane zdania zapisz w zeszycie.

4

Ćwiczenia, ćwiczenie 4:

Dopisz brakujące litery z ramki.

- Nauczyciel wyjaśnia, że sz i cz często pojawiają się w formach zdrobniałych. Przeprowadza krótkie ćwiczenie, podaje rzeczownik, a uczniowie mają podać jego zdrobniłą formę. Np. Duża ręka, mała... – odpowiedź: rączka. Przykładowe wyrazy: książka, ławka, tablica, ulica, mleko, kozuch, brzuch, maluch, puch, pielucha, duch.

3

Podręcznik, ćwiczenie 3:

Babcia pokazuje wnuczkowi obrazki w książce. Przeczytaj, co ona mówi? Od jakich form podstawowych babcia utworzyła te zdrobnienia?

Nauczyciel rozdaje uczniom **załącznik nr 3** – wycięte klocki oraz planszę, na którą uczniowie mają nakleić kształty tak, żeby wyrazy znajdujące się obok siebie tworzyły pary. Para połączona jest magnesem w kształcie kwiatka. Po przyklejeniu wszystkich elementów układanki uczniowie kolorują kwadraty z parami wyrazów na taki sam kolor.

- Nauczyciel przeprowadza ustne ćwiczenie na podawanie drugiej formy czasowników z koniugacji: -m -sz. Nauczyciel mówi: Ja daję, uczeń odpowiada: Ty dajesz. Przykładowe czasowniki: znam, zamykam, otwieram, kocham, dbam, zarabiam, stawiam, ubieram, siadam, czekam, sprzątam, żegnam, witam, powtarzam, odpowiadam, pływam, używam, kocham, zmywam, odkurzam, pożyczam, słucham.

5

Ćwiczenia, ćwiczenie 5:

Uczniowie czytają czasowniki z pierwszego dymku i zapisują wszystkie lub kilka wybranych w formie 2. osoby liczby pojedynczej w dymku z liniaturą.

4

Podręcznik, ćwiczenie 4:

Przeczytaj tekst.

- Kartka z kalendarza. Nauczyciel prowadzi krótką pogawędkę dotyczącą Dnia Kobiet. Przykładowe pytania: **W jaki sposób wasi bliscy obchodzą to święto? Jakie prezenty otrzymują tego dnia kobiety? W jaki inny sposób mogą uczcić ten dzień?**
- Uczniowie zapoznają się z wypowiedziami Emily i Maksa.

4

Nauczyciel podkreśla, że w języku istnieje kategoria rodzaju – rodzaj męski, żeński i nijaki. Następnie rozdaje uczniom **załącznik nr 4** – wycięte koło, po jednej jego stronie są czasowniki w rodzaju męskim, a po drugiej – przymiotniki w rodzaju męskim. Uczniowie czytają, co robi Jan, a następnie, jaki jest Jan. Następnie do postaci ludzika dorysowują spódniczkę, damskie włosy, kokardkę na głowie, a imię Jan zmieniają na: Janina/Janka. Ćwiczenie polega na zmianie form męskich na żeńskie poprzez dopisanie litery (w przypadku czasowników) albo skreślenie i dopisanie litery (w przypadku przymiotników). Uwaga! Obydwie strony załącznika należy skserować na jednej kartce tak, aby uczniowie, po wycięciu materiału, mieli z jednej strony koło czasownikowe, a z drugiej przymiotnikowe.

5

Podręcznik, ćwiczenie 5:

Nauczyciel czyta rzeczowniki znajdujące się po lewej stronie obrazka oraz utworzone od nich formy żeńskie znajdujące się po prawej stronie obrazka. Potem czyta je parami i prosi uczniów, aby wskazali, czym różnią się te formy.

6

Ćwiczenia, ćwiczenie 6:

Uczniowie wykreślają z węża literowego dwuznaki *sz* i *cz*, a następnie odczytują żeńskie formy nazw zawodów i tytułów. Po odnalezieniu form: *nauczycielka*, *aktorka*, *lekarka*, *sekretarka*, *fryzjerka*, *tłumaczka*, *dentystka* przepisują je i podają, od jakich męskich form pochodzą.

6

Podręcznik, ćwiczenie 6:

W pudełku pod czekoladkami ukryły się różne litery oraz dwuznaki. Rozszyfruj, jakie prezenty z okazji Dnia Kobiet dostały Panie: Ela, Maria, Jola, Iwona, Ada, Alicja, Dorota i Paulina. Użyj konstrukcji: *Pani Ela dostała...*

Kącik inspiracji:

Piosenka: „Puszek Okruszek”, N. Kukulska, „Marzec, pięknie się wystroił”